

analyzovaném modelu, plně pod kontrolou centrální emisní banka, která se při svém rozhodování o objemu peněžních prostředků, jež budou na daném trhu nabídnuty nerozhoduje pouze na základě pohybu úrokové míry, popř. na základě růstu či poklesu ekonomické aktivity, ale ve většině případů bere v potaz celkové klima v dané ekonomice. Z tohoto důvodu budeme v následující části věnovat naší pozornost analýze vlivu změny nabídky peněz na polohu křivky LM.

■ Příklad č. 23-4

Předpokládejme, že se centrální emisní banka rozhodla snížit nabídku reálných peněžních zůstatků z 1 770 j. na 1 370 jednotek, tj. o plných 400 j., čímž v dané ekonomice současně vzrostla rychlost oběhu peněz, a to z 1,11 na 1,44. Podobně jako v případě křivky IS, také nyní před námi vyvstává otázka, jak se tato změna promítne do polohy křivky LM.

Vliv změny nabídky peněz na polohu křivky LM (symbolický zápis):

$A [Y_0 = 1\,966,67; i_0 = 24,46 \%]: \downarrow M_s (1\,770 \rightarrow 1\,370) \Rightarrow M_s < M_d (EDM) \Rightarrow \text{tlak na } \uparrow i \Rightarrow \uparrow i (24,46 \% \rightarrow 35,22 \%) \Rightarrow \downarrow L_2 (590 \rightarrow 290) \Rightarrow B [Y_0 = Y_1 = 1\,966,67; i_0 < i_1 = 35,22 \%] \Rightarrow LM \leftarrow$

Sníží-li centrální emisní banka v dané ekonomice nabídku reálných peněžních zůstatků o 400 jednotek, pak, jak také můžeme odvodit z rovnice vyjadřující „rozpočtové“ omezení domácností, tj. z rovnice [23.7b], povede tato změna k posunu křivky M_s (viz γ -kvadrant, obrázek č. 23-4), která tak zaujme polohu blíže počátku soustavy os (viz posun ①). V důsledku této změny dojde na trhu peněz k převisu poptávky nad nabídkou, což se následně projeví ve zvyšujícím se tlaku na růst úrokové míry, která také nakonec vzroste, a to z 24,46 na 35,22 procentních bodů, tj. o 10,76 % (viz posun ②). Růst úrokové míry se odrazí v poklesu cen ostatních finančních aktiv, což, jak již bylo řečeno výše, přiměje domácnosti k tomu, aby zvýšily svou poptávku po těchto aktivech a současně také snížily svou spekulativní poptávku po hotových penězích (viz posun ③), a to o částku odpovídající poklesu nabídky reálných peněžních zůstatků. V dané ekonomice tak dojde pouze k růstu úrokové míry, z čehož vyplývá, že na námi analyzovaném trhu peněz je v tomto případě dosaženo rovnováhy při původní úrovni důchodu, ale při nové úrovni úrokové míry. Křivka LM se tak posune směrem doleva nahoru (viz posun ④). Závěr, jenž můžeme učinit na základě výše řečeného, je následující: *snížení nabídky reálných peněžních zůstatků povede v modelu IS-LM k posunu křivky LM směrem doleva nahoru, kdežto růst nabídky peněz posune tuto křivku ve směru opačném, tj. doprava dolů.*

23.3 Rovnováha v třísektorové ekonomice – model IS-LM

Jsmo-li schopni nalézt všechny dostupné kombinace důchodu a úrokové míry, při nichž jsou v rovnováze jak trh statků a služeb (křivka IS), tak trh peněz (křivka LM), pak jsme také schopni určit takovou kombinaci důchodu a úrokové míry, při níž je v námi sledované ekonomice dosaženo tzv. *vnitřní rovnováhy*, tj. rovnováhy při níž *ekonomické subjekty poptávají*